

AJALUGU V KLASSILE

Koostanud Ivo Maripuu

Õpik: Milvi-Martina Piir. Eesti inimesed ajas. Ajalooõpik 5. klassile. Avita 2020.

Töövihik: Milvi-Martina Piir. Eesti inimesed ajas. Töövihik 5. klassile. Avita 2020.

Tundide arv: 35

Üldised nõuanded

- Õppetükke täiendav materjal ajalooliste isikute kohta on väga huvitav, kuid ühe nädalatunniga ei jõua neid kõiki käsitleda. Seega tuleb teha valik ja jätta osa neist järgmistesse kooliaastatesse.
- Töövihikuülesanded on huvitavad, kuid õpilasele iseseisvaks tegemiseks sageli rasked. Vältimaks vanemate liigset koormamist, tuleks hoolega kaaluda, millised ülesanded kodus teha jätta ja millised tunnis koos teha.
- Soovitatav lisamaterjal: Kaido Siig, internetis 22 õppevideot: <https://www.youtube.com/watch?v=bQa0UmPoXWg&list=PLH55BK1JEw-p280MvUwzjFTR0y-z4OCgi>, osa neist on ka tabelis eraldi välja toodud.
- 35-tunnine kursus on lühike ja seepärast tuleb otsustada, mida valida. Kogu õpiku ja töövihiku materjali ei pea tingimata läbi võtma. Vahel on parem käsitleda üht teemat põhjalikumalt ja teine hoopis käsitlemata jätta. Õppekäikude korraldamine tunni arvelt tähendab samuti millestki loobumist. Niikui ei jõua keegi kogu ajalugu läbi õpetada. Õpiku autor on juba selles osas oma valiku teinud, õpetajal tuleb ilmselt ka omapoolseid kärpeid teha. Tähtis on vaadata seda, et läbimata ei jääks mingi niisugune teema, ilma milleta oleks keeruline edasist ajalugu mõista.

Tund	§	Teema ja alateemad	Metoodilised soovitused
1	1	Ajalugu on põnev ja kasulik <ul style="list-style-type: none"> • Mineviku tähtsus • Minevik meie ümber • Ajalugu – kas tõde ja/või väljamõeldis? • Esimesed eestlastest ajalookirjutajad ja ajalooõpetajad	Vestlus eesmärgiga näidata õpilastele, et ajalugu on meie ümber, filmides, raamatutes, kodus lausahtlis ja et ajalugu ei ole mitte ainult püramiidid ja muumiad, vaid ka eelmisel aastal ja eile õhtul toimunud sündmused.

Tund	§	Teema ja alateemad	Metoodilised soovitused
2	2	Aja mõõtmine <ul style="list-style-type: none"> • Taevakehade liikumine kui ajaarvamise alus • Erinevad kalendrid • Kristlik kalender • Ajalooperioodid 	Ajatelje olemuse mõistmiseks tuleb seda nii ette näidata (tahvel, plakat, projektsioon arvutist) kui ka lasta õpilastel ise seda täita (nt tv lk 7 ül 5). Kui asi päris selgeks ei saa, lohutada end sellega, et ajateljega puutuvad õpilased kokku ka järgmistel aastatel.
3	3	Ajalooallikad <ul style="list-style-type: none"> • Allikate tähtsus • Allikate liigitus • Kirjalike allikate eriline tähtsus • Probleemid kirjalike allikate uurimisel 	Allika olemust ja tähtsust saab hästi õpetada konkreetsete näidete (klassis näidatud esemete ja kirjalike allikate) kaudu. Õpilased saavad (järgmiseks tunniks) kodust kaasa tuua esemeid ja dokumente, mis võivad olla ajalooallikateks. NB! Hoiata lapsi, mida kindlasti kaasa tuua ei tohi.
4	4	Arheoloogia <ul style="list-style-type: none"> • Arheoloogia mõiste • Kuidas leida kaevamiseks sobiv koht? • Kuidas kaevamisi tehakse? • Edasine uurimistöö • Keelud ja käsud 	Näidata (fotodel), et arheoloogiline leid võib olla nii kuldkäevõru kui ka tulekivikild, nii mummia kui ka killuke kolbast. Kui kooli lähikonnas on olnud (hiljuti) kaevamisi, siis tutvustada sealt leitud. Hea oleks, kui saaks reaalselt näidata mingit eset, mida maapõuest leida võib: vana münt, savinõu kild. Kindlasti juhtida tähelepanu leidudega seotud piirangutele ja ohutusele (leiuks võib osutuda ka padrún või granaat).
5	5	Arhiivid ja muuseumid <ul style="list-style-type: none"> • Mõistete sisu, ühisjooned ja erinevused • Ohud, mis ähvardavad kogudes olevaid esemeid ja võitlus nende ohtudega • Muuseumide ja arhiivide tähtsus 	Vestluse kaudu tutvustada a) kooli lähikonnas olevaid ja b) üle-Eestilise tähtsusega muuseume. Rääkida võimalusest teha endale isiklik või perekonna arhiiv. Kui võimalik, minna koos muuseumi; hea oleks, kui seal saaks täita töölehte või/ja osaleda õpitoas või näha mingi ajalooündmuse läbimängimist või rahvakommete lavastamist. Muuseumitund võib põhimõtteliselt toimuda ka muul ajal (jõulud, vastlad, juunikuu algus). Ajapuudusel võibki piirduda käiguga muuseumi.
6		<ul style="list-style-type: none"> • Muuseumi ühiskülustus 	

Tund	§	Teema ja alateemad	Metoodilised soovitused
7 8	6	<p>Eelajalooline Eesti</p> <ul style="list-style-type: none"> • Jääaja lõpp ja Eesti asustamine inimeste poolt • Kiviaja inimese elu ja olme • Uuendused kiviaja lõpus: savinõud, põllunduse ja karjanduse algus • Metalliaja algus: pronksivalu, pronksist ja kivist esemete võrdlus • Suurpered, talud • Kalmed kui olulised ajalooallikad 	<p>Soovitav on näidata Kristo Siia videot nr 9. Kui muuseumides on leide, mis pärinevad kodukandi eelajaloost, siis rääkida neist ja näidata fotosid. Savinõu valmistamine pakuks meeldivat vaheldust (tv lk 14 ül 5).</p> <p>Töövihiku ülesanded 7 ja 8 lk 15 annavad võimaluse võrrelda muistset aega tänapäevaga. Kui aega üle jääb (2 ainetundi), siis alustada järgmise õppetükiga, et järgmine kord ajahätta ei jääks.</p>
9	7	<p>Muinas-Eesti</p> <ul style="list-style-type: none"> • Muinaseestlaste elu 1000 aastat tagasi • Linnused. Miks, kuhu ja kuidas rajati? • Ohud mere tagant – viikingid 	<p>Juhtida tähelepanu uuele metallile (raud) ja võrrelda seda pronksiga, seletada, miks võib öelda, et raud tuli, et jääda. <u>Ühistöös</u> ül 2 töövihikus lk 16: Muinas-Eesti elamu (õp lk 47) ja õpilase kodu võrdlus. Ülesanne 3 (tv lk 16), sündmuste kandmine ajateljele vajab juhendamist. Viikingiteema juures peaks tõe huvides lisama, et eestlased (eriti saarlased) olid Läänemere rannaasulate jaoks samasuguseks nuhtluseks kui Skandinaavia meresõitjad. Kordamiseks sobiks teha ristsõna töövihikust lk 53.</p>
10		Arvestuslik töö §6 ja §7 kohta	<p>Õpilastele peaks varem andma kordamisküsimused, et nende õppimist suunata. Enne töö algust võiks nad saada võimaluse küsida küsimusi arusaamatuks jäänud materjali kohta. Kuna on tegu selle aine esimese tõsisema tööga, võiks see olla pigem lihtne ja lühike, et õpilasi mitte ära ehmatada. Järgmine töö võiks olla veidi keerulisem. Kui tunni lõpus aega üle jääb, sobib hakata tegema töövihikust lk 18 ül 3.</p>

Tund	§	Teema ja alateemad	Metoodilised soovitused
11 12	8	<p>Eestlaste võitlus rüütlitega</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kes olid rüütlid? • Rüütlite relvastus ja varustus • Mida kujutas endast ristiusk (kristlus)? • Kroonikakirjutaja Henrik • Eestlaste alistamine • Jüriöö ülestõus 	<p>Lõpetada töö kaardiga: muinasmaakondade võrdlus tänapäeva Eesti haldusjaotusega. Oma kodukandi määratlemine muinasaegsel kaardil.</p> <p>Ristiusu ja selle tekke põhjalikum käsitlus tuleb 6. ja 7. klassis, seega võib esialgu olla lühem tutvustus.</p> <p>Kui võimalik, näidata Henriku „Liivimaa kroonikat“ ja lugeda raamatust mõni katkend.</p> <p>Õpikus on muistse vabadusvõitluse näiteks toodud vanem Lembituga seonduv. Kui aga kool asub mõnes teises kohas (Otepää, Tartu, Tallinn, Lihula, Saaremaa), kus sel ajal olulisi sündmusi, võib rääkida hoopis nendest.</p>
13	9	<p>Elu rüütlinnuses</p> <ul style="list-style-type: none"> • Uue ülemkihi koosseis ja päritolu • Eestlaste olukord võõra võimu all • Kivilinnused ja kindluskirikud • Linnuseemand 	<p>Selgitada, et pärast alistamist ei olnud kõik eestlased allasurutud rahva hulgas, vaid paljud neist leidsid ka tee ülikute hulka (ning seejuures saksastusid) ja ka talurahvas ei olnud sel ajal veel orjastatud, vaid vabad inimesed koos sellega kaasnevate õiguste ja kohustustega.</p> <p>Kuna sakslaste rajatud kivikantse nimetatakse linnusteks nagu Muinas-Eesti kaitserajatisigi, tuleb segaduse vältimiseks ära seletada nende erinevus (ka sarnasus). Hea oleks, kui lähikonnas oleks võrdluseks tuua kõigile teada kivilinnus ja muinaslinnuse vallid või koht.</p>
14	10	<p>Elu kaubalinnas</p> <ul style="list-style-type: none"> • Liivimaa ja keskaegsed linnad • Linna ülem- ja alamkihid • Kaupmehed • Käsitöölised 	<p>Tagasivaade õpikusse lk 60 ja tutvustada, mis piirkonda nimetati Liivimaaks, kuidas oli see erinevate maaisandate vahel jagatud, mis linnad on Eestis juba keskajal. Põhjalikum õppimine võib jääda 7. klassi.</p> <p>Õpilased saagu aimu, kuidas toimus käsitöölise kutseõpe (tv lk 23 ül 6).</p> <p>Igasugused käsitöölade nimetused vajavad äraseletamist, selles osas võib ette tulla üllatavat teadmatust.</p>

Tund	§	Teema ja alateemad	Metoodilised soovitused
15	11	Rasked ajad Liivimaal <ul style="list-style-type: none"> • Liivi sõda (1558–1583) • Russowi kroonika • Katk • Eesti pärast Liivi sõja lõppu 	Arutlus Liivimaa võimude tegutsemise üle olukorras, kus mitu tugevamat riiki su õue peal sõdivad, ja kui enesel puudub jõud, et end kaitsta. Russowi isiku toel saab näidata eesti päritolu inimese üht karjäärivõimalust 16. sajandi Tallinnas ja kasutada kroonikakatket tööks allikaga (tv lk 24 ül 2) Kaardiülesanne töövihikus nõuab ilmselt õpetaja abi, kuna kolmest kaardist on õpikus olemas vaid üks. Õpilasi võib suunata internetist vajalikku kaarti otsima. Kui on võimalus vaadata filmi „Viimne reliikvia“ või sellest rääkida, saab selle põhjal näidata, kuidas ühes filmis on läbisegi ajalooline tõde ja väljamõeldis.
16	12	Haridus ja mõtteviis Rootsi võimu ajal <ul style="list-style-type: none"> • Ülikooli asutamine Tartusse • Lihtrahva haridus (koolid ja koolmeistrid) • Ebausk ja nõiaprotsessid 	Võimalus võrrelda 17. sajandit ja tänapäeva: õpetaja isik, kool, ülikool. Tutvumine vana kirjaviisiga, selle tänasesse keelde ümberpanemine. Küsitlusleht „Kuidas vanaema/vanaisa koolis käis“, võrdlus oma kooliga. Tänapäevased ebausukombed ja suhtumine nendesse, kes teistest millegi poolest erinevad.
17	13	Venemaa tsaaririigi koosseisus <ul style="list-style-type: none"> • Põhjasõja tagajärjed (Peterburg, Kadriorg) • Aadel ja talurahvas Vene võimu all • Vanausulised Peipsi ääres • Valgustusideede Eestisse jõudmine 	Võimalus käsitleda ebavõrdsust 300 aasta taguses ühiskonnas ja eestlaste võimalust (võimatust) elus paremale järjele saada. Talupoegade ränk igapäevaelu ühelt poolt ja valgustusideedega kaasnev näitavad, et talupoegade olukord sõltus palju aadlike ja riigiametnike suhtumisest neisse.

Tund	§	Teema ja alateemad	Metoodilised soovitused
18	14	<p>Elu mõisas</p> <ul style="list-style-type: none"> • Baltisaksa mõisnikud riigi teenistuses • Mõisamajandus • Aadlike elulaad 	<p>Võimalus keskenduda mõnele aadlimehele, kes õpilaste kodukohaga seotud või kellel ümmargune tähtpäev; selgitada, miks <i>saksa</i> aadlikud <i>Vene</i> riiki teenisid.</p> <p>Mõisamajandus: võimalus viidata kodulähedasele mõisale, juhtida tähelepanu sellele, et talupojal oli mõisa teenistuses võimalus karjääri teha ja et paljud 19. sajandi eestlastest haritlased olid pärit mõisarahva peredest.</p> <p>Mõisapere elulaadi võiks võrrelda tänapäevase keskmise eestlase elulaadiga ja otsida ühisjooni.</p> <p>Kristo Siig. Aadlike elu Eestis tsaariajal https://www.youtube.com/watch?v=qWnkg0rnAF0</p>
19 20	15	<p>Elu talus</p> <ul style="list-style-type: none"> • Talurahva kohustused mõisa ees • Vabatalupojad • Pärisoruse kaotamine • Perekonnanimede andmine • Talude päriksostmine 	<p>Võimalus rühmatööna arutada, kuidas mõisnik võiks oma mõisa majandada, kuidas talupoegade tööjõudu kasutada.</p> <p>Päriorjuse kaotamine: arutada, mida head ja mida halba see talupoegadele kaasa tõi.</p> <p>Perekonnanimede puhul saab kommenteerida (diskreetselt) õpilaste perekonnanimesid, nende võimalikku päritolu ja tänapäevast levikut (tv lk 33 ül 4).</p>
21 22	16	<p>Rahvuslik ärakmine</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kirjavara: ajakirjandus, kalendrid, eepos • Jannsen ja Koidula • Seltsitegevus • Hariduse edendamine 	<p>Võimalus teha koostööd (lõimuda) kirjanduse ja/või muusika õpetajaga Kalevipoja ja laulupeo kaudu.</p> <p>Ajakirjandusest: mida pidas Jannsen ajakirjanduse tähtsaimaks eesmärgiks ja mida pakub peamiselt tänapäevane ajakirjandus.</p> <p>Hariduse teema juures saab võrrelda praegust haridussüsteemi 19. sajandi koolisüsteemiga.</p>

Tund	§	Teema ja alateemad	Metoodilised soovitused
23		Arvestuslik töö §-de14–16 peale	Töös saab tähelepanu pöörata nii mõisa kui ka talu olmele ning mõisa-talu suhetele. Rahvuslikku liikumist käsitledes pöörata tähelepanu eredamatele näidetele, süstemaatilisema ülevaate jaoks avaneb võimalus 8. klassis ja gümnaasiumis. Töö võib olla mõnevõrra raskem kui eelmine. Töö lõpetanud õpilased võiks lahendada ristsõna töövihikust lk 55.
24	17	Moodne ühiskond <ul style="list-style-type: none"> • Eesti linnade areng • Masinate ja transpordi areng • Linnade eestindumise algus 	Kasutades internetti saab teha ülesanded töövihikust lk 36, saab harjutada guugeldades andmete otsimist. Masinate ja veovahendite teema juures võib arutada erinevate masinate ja transpordiliikide plusse ja miinuseid.
25 26	18	Eesti Vabariigi loomine <ul style="list-style-type: none"> • Tulevikuvaated • Tsaari-Venemaa kokkuvarisemine • Eesti Vabariigi väljakuulutamise • Vabadussõda 	Töövihikus lk 38 ül 1–2 saab arutleda võimalike tulevikuvariantide üle. Näidata, et iseseisvus ei olnud ainuvõimalik otsus ja et samal ajal oli selline valikuvõimalus paljudel Euroopa rahvatel, osa neist iseseisvus nagu Eestigi, teistel see ei õnnestunud. Juhtida tähelepanu õpilaste osale vabadussõjas, sh mängufilmile „Nimed marmortahvil“. Kristo Siig. Eesti iseseisvumine ja Vabadussõda https://www.youtube.com/watch?v=tpiLS5ygWCw&list=PLH55BK1JEw-p280MvUwzjFTR0y-z4OCgi&index=23 Peaks seostama kodukandiga, kui seal on midagi tähelepanuväärset juhtunud.

Tund	§	Teema ja alateemad	Metoodilised soovitused
27	19	<p>Elu Eesti Vabariigis</p> <ul style="list-style-type: none"> • Demokraatliku riigikorra loomine • 1924. a riigipöördekatse • Muutused põllumajanduses • Kultuur ja hariduse areng 	<p>Võimalik võrrelda sajanditagust Eesti riiki praegusega ja tolleaegset kooli praegusega. Maakoolides (aga miks mitte ka linnakoolides) võiks võrrelda tänapäevast talumajapidamist sellega, mis oli 80–90 aastat tagasi. Eluolu teema juures suunata õpilased mõtlema, millised uuendused on tänapäevani alles ja mis on muutunud.</p>
28 29	20	<p>Teine maailmasõda.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Stalin ja Hitler • Stalini ja Hitleri vastasseis • Nõukogude okupatsioon 1940. a • Saksa okupatsioon 1941. a • Eesti ja eestlased kahe suurvõimu vahel 	<p>Võimalus võrrelda diktaatoreid ja tuua sisse ka näide tänapäevast. Näidata, kuidas väikesed rahvad/riigid kannatavad, kui suurriigid omavahel kokkuleppeid sõlmivad või sõdivad. Arutleda võiks teemal „Teise maailmasõja sündmused minu kodukandis“.</p> <p>Juhtida tähelepanu, kuidas sõja-aastail tuli paljudel valida, keda toetada või kuidas toimida, kui raske oli hinnata, mis õige ja mis vale; ka seda, et veel tänapäevalgi ei hinnata inimeste tookordseid otsuseid ja tegusid ühtmoodi.</p>
30		Arvestuslik töö §-d18–20	<p>Teemaks Eesti Vabariigi sünd, areng 20 aasta jooksul ja purunemine teise ilmasõja keerises. Teemaga kaasneb palju faktilist materjali, aga aastaarvude ja nimede nõudmisega töös ei maksa liialdada. Töö ajal võiks lubada kasutada Regio ajalooatlast, muidugi peaks sellega ka enne tutvust tegema.</p>
31	21	<p>Okupeeritud Eesti</p> <ul style="list-style-type: none"> • Eesti NSV olemus ja erinevus iseseisvast Eesti Vabariigist • Rahva vastupanu murdmine • Suletud ühiskond ja propaganda • Väliseestlased 	<p>Õpilased võivad veenduda, et ajalugu on jõudnud nii lähedale, et veel leidub inimesi, kes sel ajal elasid.</p> <p>Kui õpilastel on vana(vana)vanemaid, kes ise seda aega mäletavad, saaks koguda nende mälestusi. Sama võimalus on ka järgmise õppetüki juures.</p> <p>Nii küüditatud kui ka väliseestlased pidid kohanema eluga võõral maal ja võõra rahva hulgas, saab anda ülesande või koos arutada, mille poolest nende elu sarnanes ja mille poolest erines.</p>

Tund	§	Teema ja alateemad	Metoodilised soovitused
32	22	<p>Elu Nõukogude Eestis</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ida ja Lääs • Nõukogude majandus: linnad, kolhoosid, olme • Suhtlemine vaba maailmaga 	<p>Võimalus näidata selleaegseid ehitisi, kohtuda inimestega, kes ise sel ajal (koolis) töötasid. Staažikam õpetaja saab meenutada ka iseenda tööd nõukogude koolis. Õpilastel on võimalus rääkida nõukogudeaegsetest esemetest kodus.</p> <p>Arutleda, miks nõukogude võim seadis inimeste ellu nii palju piiranguid (tv lk 47).</p>
33	23	<p>Eesti taasiseseisvumine</p> <ul style="list-style-type: none"> • Iseseisvumise eeldus: muutused Nõukogude Liidus • Laulev revolutsioon • Eesti taasiseseisvumine • Lähimineviku uurimine ja hinnangu andmine 	<p>Paljudel täiskasvanutel on selle kohta oma mälestused, mida jagada ning need võivad olla erinevad.</p> <p>§18 oli juttu valikuvõimalustest pärast esimest maailmasõda ja nüüd saab näidata, et 60 aasta hiljem oli Ida-Euroopas samalaadne olukord. Oli võimalus vabaks saada ja samas sõltus rahva saatus sellest, kas ja kuidas seda võimalust ära kasutati. Selgitada, miks nimetame toimunut <u>laulvaks</u> revolutsiooniks. Kindlasti tehke koos Balti keti kaarti töövihikus lk 49.</p> <p>Kristo Siig. Laulev revolutsioon https://www.youtube.com/watch?v=UKyIk-iN8Rw&list=PLH55BK1JEw-p280MvUwzjFTR0y-z4OCgi&index=27</p>
34	24	<p>Eesti tänapäevases maailmas</p> <ul style="list-style-type: none"> • Eesti ja Euroopa Liit • Infoajastu • Globaliseerumine: maailm on üks suur küla • Infoajastu meie igapäevases elus 	<p>Juhtida tähelepanu EL-iga seonduvale: ühisraha euro, võimalus vabalt reisida mööda Euroopat, välismaal tööl ja õppimas käia.</p> <p>Katse infoajastu võimalustest: näiteks rühmatöö, üks rühm otsib vastuseid küsimustele teatmekirjanduse kaudu, teine kasutab arvutit või nutitelefoni. Pärast võrrelda töö tulemusi.</p> <p>Juhtida tähelepanu infoajastu probleemidele ja ohtudele.</p> <p>Globaliseerumisega seonduvad probleemid: eesti keele tähtsuse vähenemine ja rahvustunde püsimise küsimus.</p>

Tund	§	Teema ja alateemad	Metoodilised soovitused
35		Lõpunäitus teemal „Ajalugu minu kodus. Täna 100 aastat tagasi ja/või täna 50 aastat tagasi“	Õpilased toovad kodust esemeid, mis pärit nõukogude ajast või/ja 20. sajandi algusest. Esemed on varustatud nimesiltide, ja kui võimalik, legendiga (tv lk 13 ül 4–5).